25/10/2022

Cuvântul Patriarhului Daniel la primirea moaștelor Sfântului Grigorie Palama (Text integral)

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit luni un cuvânt la primirea moaștelor Sfântului Grigorie Palama pe Colina Patriarhiei.

Sfinte moaşte au fost aduse de o delegație a Bisericii Ortodoxe a Greciei, condusă de Mitropolitul Pantelimon al Veriei, Naousei şi Kampaniei şi au fost așezate spre cinstire alături de moaștele din Catedrala Patriarhală.

„Viața pilduitoare a familiei Sfântului Grigorie Palama ne învață că rostirea neîncetată a rugăciunii inimii, însoțită de smerenie și pocăință, ne conduce la o înaintare duhovnicească în sfințenie, culminând cu vederea luminii necreate sau a slavei Preasfintei Treimi, potrivit făgăduinței Domnului Hristos: fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Matei 5, 8)”, a subliniat Patriarhul României.

Text integral:

Cuvânt la primirea moaștelor Sfântului Grigorie Palama (24 octombrie 2022)
Iubiți pelerini,

Anul 2022, proclamat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului și Anul comemorativ al sfinților isihaști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț, este un timp binecuvântat pentru a spori în rugăciune, ca stare de întâlnire și convorbire a omului cu Dumnezeu, ca izvor de sfințire în Biserică și în familie.

Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor, al cărui hram îl prăznuim zilele acestea, dar și Sfântul Ierarh Grigorie Palama, ale cărui moaște au fost aduse spre închinare și binecuvântare din Mitropolia de Veria, Naousa și Kampania (Grecia), împreună cu icoana Sfântului Ierarh Grigorie și a sfinților din familia sa, ne unesc într-o comuniune tot mai profundă, învățând de la aceştia, atât puterea rugăciunii în singurătate, cât și a rugăciunii în viața de familie.

Aceste două feluri de rugăciune se văd în scrierile Sfântului Grigorie Palama, dar și în viața familiei sale: a părinților, fraților și surorilor sale, în total șapte persoane, canonizate împreună de Patriarhia Ecumenică în anul 2009, la solicitarea Înaltpreasfinţitului Părinte Mitropolit Pantelimon de Veria, Nausa şi Kampania.

Înaltpreasfinţitul Părinte Mitropolit Pantelimon, încă din perioada când era protosinghel (vicar eparhial) la Tesalonic a repatriat moaștele Sfântului Dimitrie, Izvorâtorul de Mir, care timp de 800 de ani au fost păstrate în Italia.

Apoi a adus, tot din Italia, moaștele Sfântului David Dendritul. În anul 1994 a fost ales Mitropolit al Veriei, Naousei și Kampaniei. Ca Mitropolit aduce la Veria o părticică din moaștele Sfântului Apostol Pavel. De asemenea, ca Mitropolit al Veriei, organizează constant congresul internațional numit Pavlia, dedicat Sfântului Apostol Pavel, care anul acesta (2022) a ajuns la a 28-a ediție.

Dreptmăritori creștini,

Pornind de la îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat!” (1 Tesaloniceni 5, 17), Sfântul Grigorie Palama arată în scrierile sale cum, sub călăuzirea Sfântului Duh, rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”, denumită atât „rugăciunea minții”, cât și „rugăciunea inimii”, a devenit calea cea mai bună pentru luminarea sufletului și sfințirea vieții creștinului, fie în singurătatea chiliei, fie în comuniunea caselor creștinilor.

În legătură cu rugăciunea neîncetată sau monologică, așa cum a mai fost numită, Sfântul Grigorie Palama spunea că tot creștinul este dator să o rostească: „Tot cel ce se numește de la Hristos (tot creștinul), în orice ceată ar fi el, trebuie să lucreze rugăciunea neîncetată, după îndemnul apostolesc «Rugați-vă neîncetat!» […]. Nu doar monahii cei din afara lumii, ci și bărbații, și femeile, și pruncii, și înțelepții, și necărturarii, și toți laolaltă aceasta s-o învețe asemenea și spre lucrul acesta să-și aibă toată silința”[1].

Prin practicarea rugăciunii neîncetate, începând cu secolul al IV-lea s-a născut în

Biserică isihasmul, adică dorul de rugăciune în liniște și trezvie, sau starea de pace și bucurie duhovnicească, în contrast cu lumea agitată[2].

De viața și lucrarea Sfântului Grigorie Palama (1296-1359) se leagă receptarea oficială de către Ortodoxie a isihasmului și a importanței lui pentru Biserică, în secolul al XIV-lea (sinoadele ţinute la Constantinopol în 1341, 1347 şi 1351).

Membru al unei vechi familii senatoriale, Sfântul Grigorie Palama a învățat rugăciunea inimii de la tatăl său, Constantin, care a fost un demnitar al curții imperiale, sfetnic al împăratului Andronic al II-lea Paleologul (1282–1328), după mărturia Sfântului Filotei Kokkinos, Patriarhul Constantinopolului.

Cu toate că tatăl Sfântului Grigorie Palama era ocupat cu treburile de stat, pe lângă grijile familiei, deoarece avea soție și cinci copii, era nedespărțit de Dumnezeu prin rugăciunea neîncetată a inimii.

Când tatăl său a murit, Grigorie Palama avea doar șapte ani, iar împăratul Andronic al II-lea a devenit tutorele orfanului, având grijă ca băiatul să primească o pregătire temeinică în filosofie și teologie, sub îndrumarea renumitului filosof și teolog Teodor Metochites.

Înainte de a muri, tatăl Sfântului Grigorie Palama a îmbrățișat cinul monahal, primind numele Constanţiu, pe care l-a dorit întreaga sa viață[3].

La vârsta de 20 de ani, după ce și-a convins mama și cele două surori să intre în viața monahală, Grigorie a plecat împreună cu cei doi frați ai săi către Sfântul Munte Athos, cu toții ajungând la o înaltă măsură duhovnicească a vieții.

Toți cei din familia Palama au fost împodobiți cu mari virtuți, cultivate, mai ales, prin rugăciunea neîncetată din casa lor. Astfel, familia Palama a dat Bisericii noastre şapte sfinți: Sfântul Constanţiu (tatăl), Sfânta Kalloni (mama), Sfântul Grigorie şi fraţii lui: Sfântul Teodosie și Sfântul Macarie, precum şi Sfintele sale surori: Epiharis și Teodota.

Iubiți pelerini,

Viața pilduitoare a familiei Sfântului Grigorie Palama ne învață că rostirea neîncetată a rugăciunii inimii, însoțită de smerenie și pocăință, ne conduce la o înaintare duhovnicească în sfințenie, culminând cu vederea luminii necreate sau a slavei Preasfintei Treimi, potrivit făgăduinței Domnului Hristos: „fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8).

Astăzi, prin bunăvoința Înaltpreasfințitului Părinte Pantelimon, Mitropolit de Veria,

Naousa și Kampania, căruia îi mulțumim pentru prietenie și dărnicie, ne putem închina nu doar Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor, Sfinților Împărați Constantin și Elena și Sfântului Ierarh Nectarie de la Eghina, pe care îi avem spre cinstire permanent în Catedrala Patriarhală, ci și moaștelor Sfântului Ierarh Grigorie Palama și icoanei familiei sale sfinte.

Toți acești sfinți ne cheamă la o împreună-lucrare cu harul lui Dumnezeu, prin rugăciune și pocăință, prin smerenie și milostenie, pentru a dobândi pacea inimii şi sfinţenia sau asemănarea cu Dumnezeu Cel sfânt, după cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Căutaţi pacea cu toţi şi sfinţenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu” (Evrei 12, 14).

Iubiţi, pelerini, ne rugăm lui Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toți, dăruindu-vă pace și bucurie, sănătate și mult ajutor în viață!

† Daniel
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Foto credit: Basilica.ro / Mircea Florescu

Note:

[1] Filotei Kokkinos al Constantinopolului, Encomion la Sfântul Grigorie Palama (Ἐγκόμιον εἰς ἅγιον Γρηγόριον Παλαμᾶν), în PG 151, 573 CD.

[2] Vezi: André Scrima, Despre isihasm, trad. de Maria-Cornelia Ică, Anca Manolescu, Toader Saulea și Sorana Corneanu, București, Ed. Humanitas, 2003, pp. 74-75.

[3] Filotei II Kokkinos, „Cuvânt la cel întru sfinți Părintele nostru Grigorie”, III, 19, p. 466.

basilica.ro